

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV: Specifika školní zralosti a připravenosti u dětí s poruchou autistického spektra z pohledu speciálních pedagogů a učitelů na základní škole

AUTOR/KA: Bc. Monika Nováková

Diplomová práce Moniky Novákové zpracovává aktuální a důležité téma školní zralosti a připravenosti žáků s poruchou autistického spektra (dále také PAS) na základní školu. Práci lze hodnotit jako přínosnou s výrazným potenciálem obohacení teorie i praxe vzdělávání žáků s PAS.

Teoretická část práce akcentuje témata nezbytná k pochopení východisek studentky. Zabývá se poruchami autistického spektra, a to jak z hlediska vývoje pohledu na dané poruchy, jejich specifické projevy a variabilitu vývoje dítěte s PAS v předškolním věku. Dále představuje faktory školní zralosti a připravenosti, přičemž se věnuje také fenoménu odkladu školní docházky, což je oblast v českém prostředí historicky zakotvená, v posledních letech však zejména ze strany Evropské unie kritizovaná. Uvedená témata považuji vzhledem k výzkumnému šetření za relevantní, dobře strukturovaná a dostatečně informativní. Autorka navíc v teoretické práci prokazuje dobrou schopnost práce s teoretickými zdroji, které lze považovat za kvalitní a aktuální.

Za cíl své práce označuje studentka zjištění aspektů nezbytných k úspěšnému zapojení dítěte s PAS do školní docházky. Pro naplnění cílů zvolila smíšený design výzkumu, kdy kombinovala kvantitativní zpracování dat získaných z dotazníkového šetření mezi speciálními pedagogy a učiteli základních škol a rozhovory s vybranými respondenty dotazníkového šetření. Rozhovory byly podrobeny tematické analýze. Pro naplnění svých cílů si autorka vytyčila dvě hypotézy a čtyři výzkumné otázky. Hypotézy měly detekovat jaké faktory považují respondenti v rámci školní zralosti za nejdůležitější, výzkumnými otázkami se pak snažila vyhodnotit, zda existují rozdíly v pohledu učitelů ZŠ a speciálních pedagogů a zda je možné určit faktory, které u dětí s PAS podporují či naopak negativně ovlivňují školní zralost a školní připravenost. V práci jsou pečlivě dokumentovány metodologické postupy, přehledně je také popsán výzkumný vzorek.

Z výsledků práce bych vypíchl zejména to, že velká část respondentů nepovažuje odklad povinné školní docházky za automatický mechanismus, který by byl pro žáky s PAS benefitem na začátku jejich školní docházky. Zároveň se ukázalo, že úroveň sociálních a sebeobslužných dovedností považují pedagogové za stejně důležité, ne-li důležitější než úroveň kognitivních

dovedností. Dále bych také ráda zmínila poznatek, že za znevýhodňující faktory označovali pedagogové specifické projevy PAS (snížená adaptace, komunikační a sociální dovednosti nebo stereotypní chování), domnívají se však (zejména speciální pedagogové), že je možné je při dobrém vedení v předškolním věku rozvíjet a určité deficity kompenzovat. Dle mého názoru výsledky potvrzují i závěry dalších studií akcentujících právě rozvíjení sociálních a komunikačních dovedností jako důležitého faktoru přípravy na školní docházku.

Dle mého názoru je práce svým zpracováním i detekovanými výsledky rozhodně přínosná a může přinést zajímavé poznatky o specifikách přípravy dítěte s PAS na základní školu. Celkově hodnotím diplomovou práci jako splňující, možná i přesahující nároky kladené na daný typ kvalifikační práce (zejména s ohledem na potřebnost řešeného tématu v našem prostředí). Z formálního hlediska jsem zaznamenala ojedinělé překlepy a gramatické nepřesnosti (např. neshodné skloňování podstatného a přídavného jména), což nepovažuji za závažné. Spolupráce se studentkou probíhala bez problémů, ona sama v ní projevila, že je schopna samostatné výzkumné práce pod vedením školitelky, při konzultacích byla vždy připravena a orientovaná. Práci doporučuji k obhajobě.

Dne 8. 1. 2022

PhDr. Hana Sotáková, Ph.D.